

Hvordan har koronasituasjonen påvirket kvalifiserte tolkers arbeidshverdag?

En spørreundersøkelse til tolker oppført i Nasjonalt tolkeregister

Periode: 30 juni – 17 juli 2020
Antall respondenter – 1229 / 713 svar
Svarprosent: 58%

I perioden midten av mars til midten av mai var IMDi i dialog med flere tolkeformidlere, både private og offentlige. Samtlige formidlere IMDi snakket med opplevde en drastisk nedgang på mellom 60 og 80 prosent på antall bestillinger, samt en kraftig økning på antall avbestillinger i de tre første ukene. Etter midten av mai begynte antall bestillinger å gå opp, men utgjorde likevel rundt 40 prosent av vanlig etterspørsel. Reduksjon i antall tolkebestillinger berørte alle sektorer, men i særlig grad helsesektoren.

For å få et mer helhetlig og representativt bilde av situasjonen gikk IMDi ut med en kartlegging blant tolker oppført i Nasjonalt tolkeregister om hvordan koronasituasjonen har påvirket deres arbeidssituasjon.

Resultatene bekrefter tilbakemeldingene IMDi fikk fra tolkeformidlere. 82 prosent av tolkene opplevde færre eller betydelig færre oppdrag i perioden Norge var nedstengt, se diagram 1. Etter at samfunnet ble gradvis åpnet igjen opplever fortsatt over halvparten, 55 prosent, å få færre eller betydelig færre tolkeoppdrag, se diagram 2.

Diagram 1. Fra 12. mars til midten av mai var Norge nedstengt. Skoler og barnehager var stengt og arbeidstakere som ikke hadde en kritisk samfunnsfunksjon, jobbet hjemmefra. I denne perioden, i hvilken grad opplevde du endringer i antall tolkeoppdrag sammenlignet med tiden før korona?

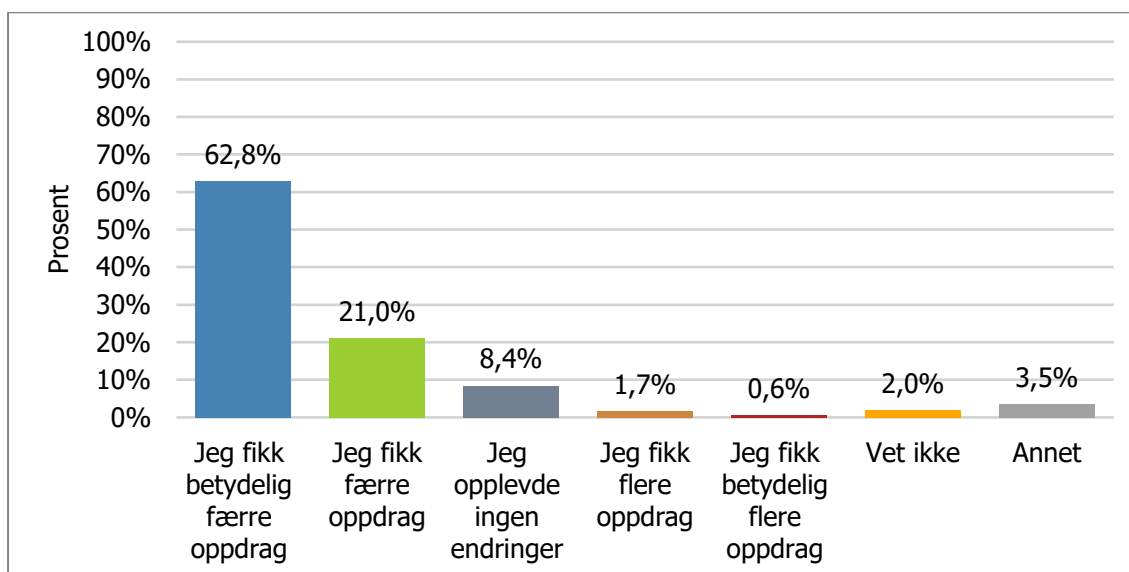
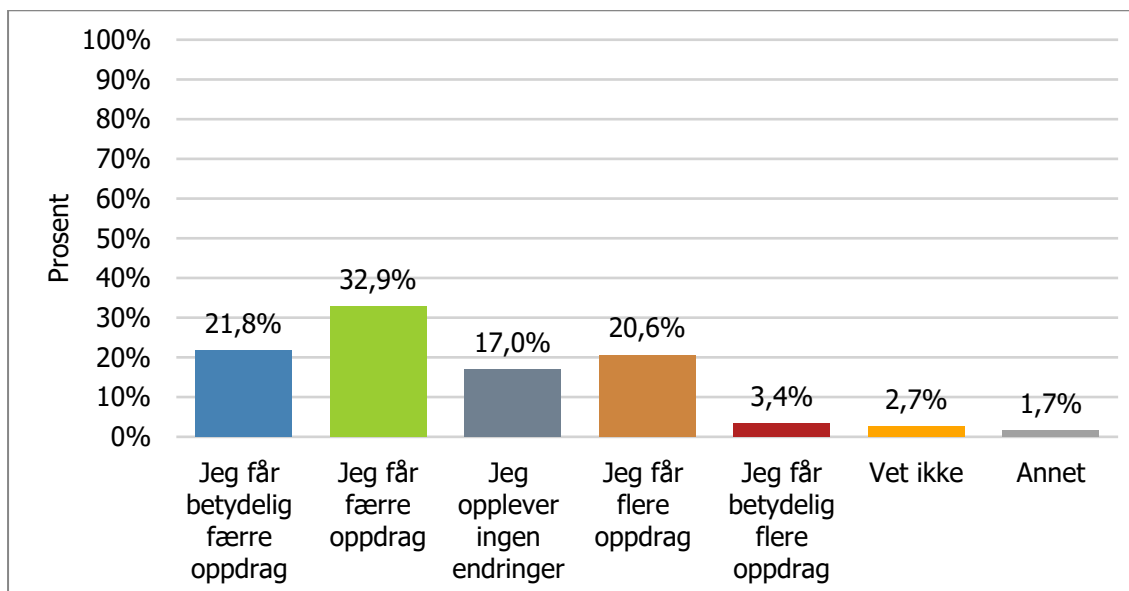

Diagram 2: Nå som samfunnet gradvis har åpnet igjen, i hvilken grad opplever du endringer i antall tolkeoppdrag sammenlignet med situasjonen før korona?

Funn fra undersøkelsen viser også at det har vært en markant økning i tolkeoppdrag på telefon (diagram 3) og på skjerm (diagram 4) etter at samfunnet gradvis åpnet igjen. Nærmere halvparten (47 prosent) av respondentene opplever å få flere eller betydelig flere tolkeoppdrag på telefon, men 30 prosent opplever å få flere eller betydelige flere oppdrag på skjerm.

Diagram 3. Sammenlignet med tiden før korona, i hvilken grad opplever du endringer i antall tolkeoppdrag på telefon?

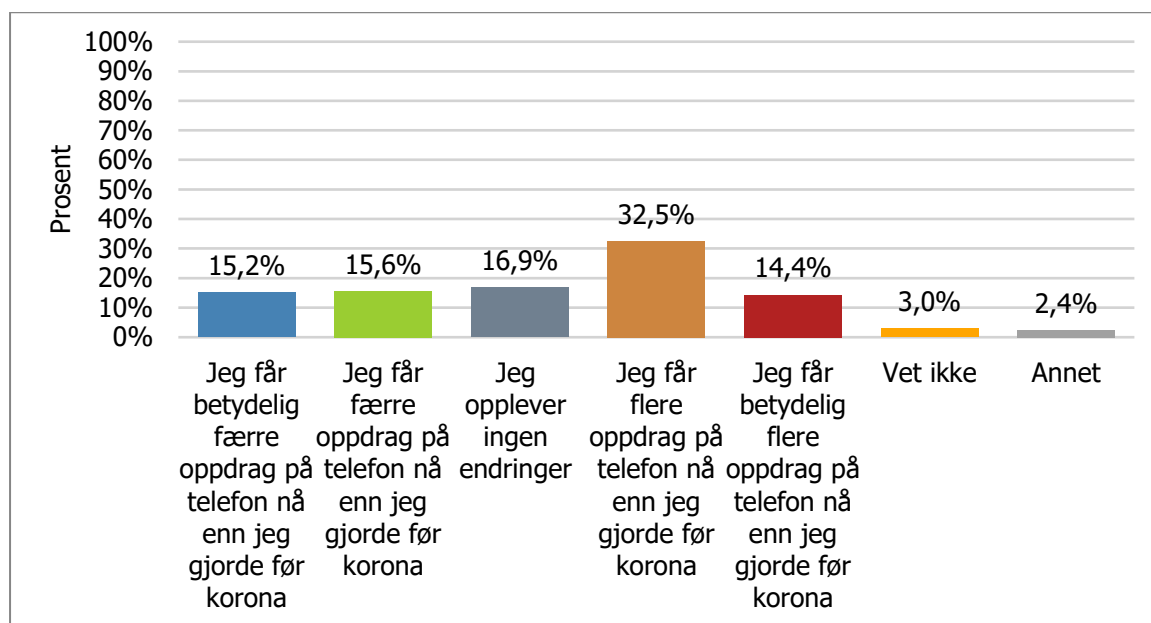
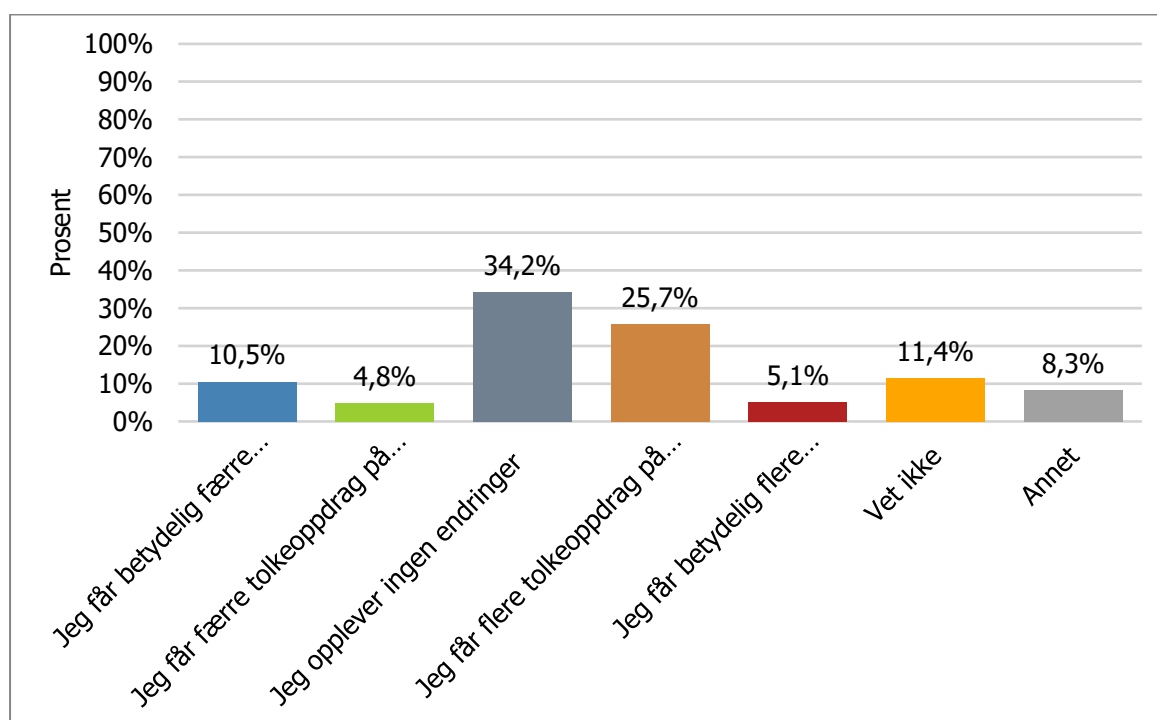

Diagram 4: Sammenlignet med tiden før korona, i hvilken grad opplever du endringer i antall tolkeoppdrag på skjerm?

Kvalitative innspill fra undersøkelsen peker også på en rekke andre faktorer som kan påvirke tolkeyrket som karrierevalg i årene fremover. Mange rapporterer om økonomisk usikkerhet når oppdragene minker, økt helserisiko ved fremmøtetolking og ytterligere isolasjon av å tolke hjemmefra på telefon eller skjerm. Selv om enkelte respondenter opplever hjemmekontor-situasjonen som positiv peker flere på utfordringer rundt økt bruk av telefon og skjerm, og understreker at det er nødvendig med krav til bruk av teknologisk utstyr og opplæring av både tolker og tolkebrukere i skjermtolking da mangel på dette går ut over kvaliteten på den tolkede samtalen.

Mange respondenter sier koronasituasjonen har fått dem til å kjenne på hvor usikkert både yrket og fremtiden er, og ser derfor etter andre mer forutsigbare jobber. Flere uttrykker også usikkerhet knyttet til lønnsomheten av å satse på kompetanseheving, særlig når det gjelder bachelorstudiet Tolking i offentlig sektor, når arbeidssituasjonen er så usikker. Koronasituasjonen har således tydeliggjort den svake regulering av feltet samt den sårbare situasjonen til yrkesutøverne. Majoriteten av tolker er frilansere, som i likhet med frilansere i andre yrker, har et svakere vern når det gjelder arbeids- og trygdeytelser

Å miste kvalifiserte tolker innebærer også en stor risiko for offentlig sektor og kan få konsekvenser for tolkeloven, og for minoritetsspråkliges rettssikkerhet og likeverd. I krisesituasjoner er det viktigere enn noensinne at myndighetene når ut med informasjon til hele befolkningen. Flere sektormyndigheter var raskt ute med oversatt informasjon på mange språk. Samtidig ble tolkebestillinger avlyst og få nye ble inngått. Mange uttrykte bekymring for dette. En respondent sa det slik:

«Da samfunnet stengte, kuttet de offentlig ansatte alle sine kommunikasjonslinjer til minoritetsspråklige. Jeg fikk ingen nye bestillinger de første ukene, jeg hadde ikke et eneste oppdrag hvor noen skulle snakke med klienten/brukeren sin om det som hadde skjedd, spørre hvordan det gikk med dem eller hvordan de hadde det (..) Etter hvert som ukene gikk begynte det å komme oppslag i mediene om at ingen minoritetsspråklige fikk informasjon og folk ikke skjønnte hva som skjedde, og at alle mulige organisasjoner og tiltak burde trå til. Så mens jeg satt hjemme, var bydelsmødrene ute og banket på dører for å gi informasjon som folk burde fått direkte fra de offentlige virksomhetene de er i kontakt med til vanlig, hvor de pleier å snakke med folk og ha tolk når de trenger det, som nav, skoler, barnehager, psykologer og fastleger. (..) En total ansvarsfraskrivelse fra det offentlige, som viser hvor utrolig uholdbart dårlig tolkefeltet i Norge er organisert (..) Det er så nedslående at jeg har ikke ord for å beskrive det.»